

לו את ערכו, אשר מבלעדו הוא שלול כל ערך. ועונג ואושר זהו דבר השוה לכל, עכ"פ לחשוק בו, ואת המקור המשפיע אושר ועונג מכבדים ומחבבים. וע"כ "יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגויים בכנף איש יהודי".

טו. כנסת ישראל הולכת לקראת השחרור העליון שלה. לקראת השחרור הרוחני משעבוד מלכויות, לקראת שליליות כל השתעבדות הרוח מכל הדמיונות והסברות של אומות העולם, שהם כולם תוצאות העורון האנושי הרואה את העולם לפניו, של אי-האפשרות להסתגל להכחירות העליונה של כבוד שמים, של שיגוב שם די לבדו. ותנועת החופש המורגשת בכל השדרות, אפילו אצל קלי-הקלים שבאומה, בפנימיותה יונקת היא את לשד חיותה מהצמאון של השחרור העליון, של עלמא דחירו, אשר הקול קול יעקב לא תהיה לו שום השפעה מידי עשה, וקול גלגל חמה לא יהיה בלתי-נשמע מפני קול המונה של רומא, וממזרח שמש עד מבוא יהיה גדול שם די.

פרק ו.

לאומיות ישראל

א. הנטיה הלאומית המעשית של כנסת ישראל היא לבושה החיצון של הנטיה הרוחנית שלה, והאחרונה היא אורה ונשמתה של הראשונה, שתיהן יחד ממקור אלהים חיים הנן יוצאות, וממעין האמת והאמונה האלהית נובעות. כל ימי הגלות נשבר הכלי לגמרי, והאור בצורתו המופשטת, ובפניה עצומה אך כלפי מעלה, שמש באומה רק לדאגה כללית איך להחזיק את הלאומיות הרוחנית הטהורה, האור האלהי, שהוא נשמת האומה השרשית, במעמדו הגלוי מחוץ לכלי המעשה המחזיקים אותו, האיר בתעופת נוגה בכנסת ישראל. השכינה ירדה עם ישראל לגלות ושרתה בתוכם, והתענתה באשר התענו הם. לא הרחיבה הנשמה את מאוייה, אבל קבעה אותם במושג יראת אלהים, אמונתו, והזירות התורה והמצות מצד שהם פקודי ד', "כצפור נודדת מקנה".

ב. לפי אותה המדה, שכל יחיד מתעלה, שכל תכונתו האישית מזדככת, כך הוא מטביע בתוכיות של האומה כולה את חלק האצילי שבו, והיא מתוספת על ידו בעטרה של תפארת, ונעשית בכללה ראויה לאהבה ולדבקות של חן. ע"כ הצד הרוחני שבהתגברות הלאומיות תלוי בניכוח האישי של כל פרט.

ג. אחד מההבדלים הנמצאים בין לאומיותם של ישראל להלאומיות של כל עם ולשון הוא, שהיסוד הלאומי והרגשתו אצל כל עם ולשון יש לו בהפסיכיקה הלאומית אותו הערך של תביעה טבעית בהפסיכיקה הפרטית, שהיא מתקדמת ומתגדלת יחד עם טבע הגידול, בלא פיתוח מיוחד, מה שאין כן הלאומיות

הישראלית היא מיוסדת ע"פ תביעה מוסרית גדולה ועמוקה, ותכונה מוסרית צריכה פיתוח לעולם ואינה מתגדלת בטבע בעצמה. מהצד הלאומי, הנמצא בהרבה מצוח של תורה בגילוי, ובכללות המצות כולן בגניזה, נמצא קיום המצות הוא היסוד המזין להחזקת כח החיים של הלאומיות הישראלית, שאוצר בקרבו אותו החומר המזין של המוסריות, הנדרש כדי להעמיד את התביעה הלאומית הכללית על מכונה.

ד. מפני הנטיה החמרית היתרה, שאבדה את שווי המשקל לעומת הנטיה הרוחנית, הולכים עמים וכלים, בישראל שווי המשקל חקוק בעצם טבעו. אמנם זהו רק לענין שלא תשאר מחלת הנטיה היתרה קבועה באופן שאין לה רפואה, אבל פגיעה מפני הנטיה היתרה פוגעת בישראל, ועוד ביותר משאר האומות, מפני חריפות האופי שלו. האליליות, שפגעה בנו כל ימי התקופה הארוכה שעד חורבן הבית הראשון, היתה תולדה מנטיה חמרית יתרה, והיא קבעה ג"כ את תולדותיה באומה באופן המחולל מדות נשחתות רבות. בזמן הבית השני, שהאליליות נחלשה, יצאה הפגיעה הזאת להגלות בצורתה של שנאת חנם, שלא היתה שום תרופה למחלה כ"א ע"י שבירת האומה, באופן שלא יהי לה ימים רבים מה לעשות בענינים חמריים בכללותה, ונשארה פנית האומה כולה, בכל ימי הגולה הארוכה, רק לדברים נשגבים ונאצלים. אמנם הנטיה היתרה היוצאת-מהשווי אל הרוחניות ג"כ מזיקה הרבה, עד שהיא מאבדת את ההוד האמתי מהרוחניות עצמה, ומ"מ בתור רפואה לנטיה חמרית מופלגת משמשת היא בכל אופן, ע"כ אע"פ שהיחידים נטו לחמריותם, כפי מדת הכרח החיים ותאותיהם, מ"מ האומה בכללה לא הי' לה שום עסק חמרי מאז גלותה, והנה עתה בעת ההתעוררות של התחיה הלאומית היא לנו האות שכבר נתרפאה המחלה הכללית, באופן שכבר ניתנה רשות לאומה להיות לה שיח בענינים חמריים בכללותה, הנטיה הראשונה מהתפלגה הרוחנית אל החמרית מוכרחת להיות בהפרזה קצת לצד האחרון, וזהו מקור חוצפא של עיקבא דמשיחא. מ"מ לא יאריך הזמן של הנטיה הקיצונית הזאת, כיון שביסוד האומה מונח שווי המשקל. ע"כ אך ינוח הסער וילכו הענינים לצד המעלה והמשקל הראוי, בעלי השפעה צריכים למצא את האורה הרוחנית, שיש בנטיה החמרית, ואת מטרתה הפנימית, וכפי מה שייגלו זה ברבים כן תתרפא מחלת החוצפא ותאבד את סימניה הרעים, ותתעורר האומה בכלל למציאותה הטבעית, ויגלה עליה הדר נשמתה.

ה. מפני שבכח של הרוחניות, הנוגע לרצון של הקיבוץ הלאומי, נטמא ישראל, ע"י טומאת ע"ה, נתחללה הטומאה כ"כ עד אשר הכרח הי' לשובור הכל, ולא היתה הנטיה יכולה להתקיים בטהרתה כ"א בהיותה מפני אמונה וקדושה של עוה"ב, ועתה אף שנטהר הרוח הרבה, ע"י צירוף הגליות, מ"מ הוא עדיין צריך